

Kad skambėtų kaip visas orkestras...

Audrius Blažiūnas stengiasi kuo daugiau sužinoti bei išmokyti kitose šalyse rengiamuose seminaruose, naujų pristatymuose ir šias žinias perduoda savo kolegoms.

Nijolė LINIONIENĖ

Kai Arnoldas Jasevičius, ne trumpai rūpinęsis ir Kultūros centre esančio fortepijono „sveikata“, neseniai informavo, kad Marijampolės meno mokykloje vyko Lietuvos fortepijonų derintojų asociacijos seminaras (pirmą kartą pas mus), suintrigavo ne tik pats faktas, bet tai, kad yra tokia organizacija. Ką mes apskritai žinome apie tokią retą ir paslaptingą veiklą, kaip instrumentų derinimas? Ko reikia, kad taptum tuo, nuo kurio daug kas priklauso? Šito paklaustas Arnoldas (jį labiau žinome kaip pedagoga, pianistą) lakoniškai atsakė, kad pamatęs konkretų derintojo darbą ėmė bandyti pats, iš geranoriškų kolegų sėmėsi patirties: „Pasiimi raktą ir darai...“ Jis yra minėtos asociacijos narys ir pasiūlė pasikalbėti su jos įkūrėju ir vadovu **Audriumi BLAŽIŪNU**.

Profesionalus pianistas, o pastaruoju metu – fortepijonų derintojas ir restauratorius, Lietuvos fortepijonų derintojų asociaciją įkūrė 2016 metų rugsėjį, dabar ji yra EUROPIANO (Europos nacionalinių fortepijonų derintojų asociacijų) narė. Savo žinias perduodantis ir seminaruose, ir individualiai, turintis begalę darbo jis rado laiko atsakyti keletą klausimų, kuriuos galbūt būtumėte uždavę ir ne vienas jūsų.

– **Ką reiškia derinimas (ar jo reikia ir naujam instrumentui) ir ko reikia, kad žmogus įgytų derintojo kvalifikaciją? Absoliučios klausos ar tik rakto, kaip yra minėjęs Arnoldas?**

– Paprastai tariant, derinimas yra garsų tarpusavio santykių (intervalų ir unisonų) nustatymas.

Šiuo metu naudojama prieš kelis šimtmečius nusistovėjusi temperacija (derinimo sistema), todėl derintojas pirmiausia ją turi išmanyti (absoliuti klausia nepadės) ir gebėti išgirsti minimalius stygų vibracijos netikslumus. Šiam darbui atlikti reikalingi labai specifiniai įrankiai: derinimo raktas, kamertonas ir stygų kaištukai. Šiuolaikinis derinimo aparatas nėra būtinas, jei derintojas yra patyręs, tačiau bet koku atveju paspartina darbą ir eliminuoja klaidos tikimybę. Fortepijoną ar pianiną reguliariai reikia ne tik derinti, bet ir reguliuoti. Tai atlikti gali tik patyręs derintojas – technikas, išmanantis mechanizmo veikimo principus, puoselėjantis savo kvalifikaciją ir nuolat tai atliekantis. Pravartu atskirti tikrus derintojus nuo mėgėjų – verta užmesti akį į aktyvių Lietuvos fortepijonų derintojų asociacijos (LFDA) narių sąrašą internete.

– **Kaip Jūs pats į tai atėjote – ir kaip kilo mintis suburti (įkurti) asociaciją? Kiek šios srities atstovų Lietuvoje?**

– Derinimu susidomėjau dar studijuodamas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje (esu džiazio pianistas, kurį laiką koncertavau). Pomėgis dirbti su tikrais įrankiais ir geras fortepijono valdymas susiliejo ir tapo raktu į sėkmę. Jau po kelių metų praktikos pradėjau derinti koncertinius instrumentus, o baigęs studijas kasmet išvykdavau į stažuotes fabrikuose užsienyje semtis patirties iš patyrusių meistrų. Išvykų metu ne tik tobulėjau kaip derintojas, pamažu susiformavo Europos derintojo pasaulėvaizdis – darbo kultūra, kolegų susitikimai, seminarai ir t. t. Nors vyresnieji kolegos apie tai tik nedrąsiai kalbėjo, prasiprė-

tęs akiratis galiausiai paskatino suburti bendraminčius įsteigiant asociaciją. Aktyvių narių po truputį daugėja ir šiuo metu jų yra daugiau nei 40.

– **Ką žmonės daro blogai, kad jų instrumentai ir neniokojami (tarkime, vaikų) išsiderina ar kitaip blogėja? Ar visada pavyksta instrumentą „pagydyti“?**

– Fortepijonai išsiderina dėl aplinkos pokyčių. Temperatūros ir santykinės drėgmės svyravimai turi didžiulę įtaką, ypač kai prasideda šildymo sezonas. Galime tik stengtis sušvelninti natūralius pokyčius ir, atsižvelgiant į tai, derinti instrumentą sezoniškai (žiema ir vasara) arba reguliariai tuo pačiu metu laiku, jei derintojas kviečiamas rečiau. Vaikai santykinai turi nedaug įtakos, palyginus su kon-

certuojančio pianisto atliekamu virtuozinės romantinės muzikos repertuaru...

Neverta tikėtis stabilaus suderinimo iš senų ar prastos kategorijos instrumentų, kurių derinimo kuoliukų lenta perdžiūvusi, korpusas nestabilus, o stygos deformavęsi. Visgi pasitaiko išimčių. Vienaip ar kitaip derintojas visa tai gali įvertinti – ir galbūt padėti.

– **Ar naujos technologijos, medžiagos padeda šios srities atstovams? Ar technologijos neištums kada nors klasikinio instrumento?**

– Nors elektroninių instrumentų vis daugėja, tačiau visuomet liks dalis melomanų, vertinančių tikrą akustinį garsą ir jo poveikį. Pavyzdžiui, klavesinas (fortepijono pirmtakas) masiškai nustojo būti gaminamas prieš 200 metų, tačiau iki šiol senosios muzikos fanai renkasi pasiklausyti autentiškai skambančios muzikos. Verta paminėti, kad net ir tradicinių instrumentų gamyboje naudojamos šiuolaikinės technologijos, pavyzdžiui, CNC staklės padeda itin tiksliai ir greitai atlikti gręžimo, šlifavimo darbus. Taip pat naudojamos 3D spausdinimo ir garso analizės kompiuterinės technologijos, padedančios pagerinti mechanizmo veikimą ir garso sklaidą.

– **Pas mus Marijampolėje (ir ne tik) situacija su fortepijonais ar pianiniais ne kažin kokia. Kaip yra žvelgiant plačiau?**

– Geri, nauji ir kokybiški instrumentai Lietuvoje sudaro mažumą. Regionuose vis dar labai daug sovietiniais laikais pagamintų pianinų ar senų, jau 40–50 metų naudojamų, fortepijonų mokyklose ar kultūros namuose. Ne išimtis ir Marijampolės savivaldybė. Viena

iš pagrindinių priežasčių – didelė naujų instrumentų kaina. Pastaraisiais metais vidutinis atlyginimas atskaičius mokesčius Lietuvoje beveik pasiekė 1000 eurų, tad reikia paskirti visą vienerių metų uždarbį naujam vokiškam pianinui, ar net ketverių metų uždarbį naujam vokiškam kabinetiniam fortepijonui išigyti... Žinoma, yra pigesnių alternatyvų – nauji ekonomiškai ar paklausūs naudoti iš Vakarų Europos vežami instrumentai. Situacija tikrai pamažu gerėja: sėkmingai įgyvendinant ES paramą meno, švietimo įstaigas pasiekė šimtai naujų instrumentų. Kuo geresni instrumentai ir subtilesni poreikiai, tuo aukštesnė kvalifikacija reikalinga juos prižiūrintiems derintojams. Tokie specialistai Europoje yra labai vertinami.

– **Minėjote, kad svarbu reguliariai patikrinti instrumentą...**

– Fortepijono ar pianino klaviatūra ir mechanizmas patiria nevienodas apkrovas. To rezultatas – nevienodi mechanizmo parametrų pakitimai, kurie kartas nuo karto turėtų būti sureguliuojami iš naujo. Atsakingai prižiūrimam instrumentui dažniausiai prireiks tik keleto esminių eksperto patikslinimų. Iš esmės puikus fortepijonas pasižymi mechanizmo jautrumu ir akustiniu skambumu. Gerai sureguliuotas mechanizmas yra būtinas norint pasiekti optimalų prisilietimą (grojimo pojūtį) ir išvengti rimtesnių techninių nesklandumų. Toks instrumentas įkvepia ir padeda realizuoti menines fantazijas. Natūralu, kad jei pianistams nereikia su juo taikytis ar „kovoti“ – kyla meninės interpretacijos vertė.

– **Ačiū už tikrai įdomią informaciją ir už tai, kad radote laiko mūsų skaitytojams.**

Kur čia paslaptis? Seminaro Marijampolėje akimirka.

Nuotraukos iš pašnekovo archyvo

Svečiai iš Šilutės domėjosi Marijampolės patirtimi kuriant sporto strategiją

Marijampolėje lankėsi Šilutės sporto tarybos nariai ir rajono savivaldybės Tarybos narys. Svečiai domėjosi sukaupta patirtimi

rengiant ir įgyvendinant Marijampolės savivaldybės sporto strategiją. Su svečiais bendravo Marijampolės savivaldybės vice-

meras Arūnas Visockis, Tarybos nariai, Švietimo kultūros ir sporto skyriaus, Marijampolės sporto centro specialistai.

Svečiai domėjosi, pagal kokius kriterijus buvo pasirinktos prioritinės sporto šakos, taip pat uždavė daug klausimų, susijusių su

sporto trenerių premijavimu. *Marijampolės savivaldybės administracijos Komunikacijos skyrius*